

УДК 378.22:37

Раїса Мойсєнко,
*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки та освіти МДУ,
м. Маріуполь*

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Висвітлено мету і завдання, зміст дисципліни «Теорія і методика профільного навчання» для студентів спеціальності 014 Середня освіта. Розкрито роль курсу у професійній підготовці майбутніх учителів щодо здійснення профільного навчання у закладах загальної освіти.

Ключові слова: профілізація навчання, профільне навчання.

Модернізація української школи відбувається досить швидко і передбачає відмову від традиційних стереотипів, що вимагає по новому формувати зміст і методи навчання. Сьогодні профілізація навчання виступає одним із компонентів модернізації загальної середньої освіти. При цьому готовність педагогів до переходу на профільне навчання пов'язана з його професійною підготовкою ще в період навчання у вищому навчальному закладі. Учитель профільної школи зобов'язаний не просто бути фахівцем високого рівня, відповідного профілю та своєї спеціалізації, але й бути обізнаним у специфіці здійснення профільного навчання у закладах загальної освіти.

Мета статті – висвітлити зміст робочої програми «Теорія і методика профільного навчання» та її роль у підготовці майбутніх до здійснення профільного навчання у закладах загальної освіти.

Мета вивчення дисципліни полягає у набутті психолого-педагогічних знань про особливості організації навчального процесу у загальних закладах освіти з профільним навчанням, його змісту, характеру і функціях; забезпеченні методичної підготовки майбутніх учителів з основ профільного навчання щодо реалізації державних стандартів змісту в освітній галузі 01 – освіта, спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями); в стимулюванні професійного росту майбутніх учителів в умовах розвитку нової української школи.

До основних завдань вивчення курсу з теорії і практики профільного навчання відноситься: поглиблення знань з педагогіки на основі вивчення державних документів про середню освіту; впровадження наукових ідей щодо профільного навчання у практику діяльності вчителів; оволодіння шляхами забезпечення освітньої, розвиваючої і виховної функції профільної підготовки учнів; практичне опанування формами та методами роботи з учнями профільної школи; підвищення фахового та методичного рівня педагогічних кадрів, підготовка їх до роботи в сучасних умовах модернізації структури та змісту

освіти; вивчення психологічних аспектів навчання і виховання учнівської молоді; вивчення досвіду організації профільного навчання в освітніх закладах України; набуття вміння планувати власну педагогічну діяльність в умовах переходу до профільного навчання; підвищення педагогічної культури вчителя профільної школи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати: сутність і структуру профільного навчання; основні поняття профільного навчання; принципи організації навчально-виховного процесу у профільному закладі; психолого-педагогічні особливості, форми та активні методи навчання учнів у закладах загальної освіти; цілі та завдання виховання особистості учнів у профільній школі; особливості контролю і оцінки якості профільної підготовки учнів; психолого-педагогічні засади організації профільної допрофесійної підготовки школярів; вимоги до професійної компетентності вчителя профільної школи.

Студенти в процесі вивчення дисципліни набувають умінь: самостійно опрацьовувати наукові літературні джерела, державні документи про середню освіту; аналізувати й оцінювати педагогічні явища, які породжуються умовами навчально-виховного процесу у профільній школі; визначати спільність і розбіжність професійної підготовки вчителів у європейських країнах; на основі самопізнання формувати власний стиль науково-педагогічної діяльності та професійного спілкування.

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів. У першому змістовному модулі «Теоретико-методологічні засади профільного навчання у старшій школі» розглядаються загальні засади профільного навчання, а саме: науково-методологічні, історико-педагогічні. Зміст модулю розкрито у наступних темах курсу: Профілізація шкіл як один із напрямів розвитку середньої освіти в Україні. Історичний аналіз впровадження профільного навчання в практику навчальних закладів. Сутність, принципи та структура профільного навчання. Професійна компетентність учителя профільної школи.

Другий змістовний модуль «Методичні засади організації профільного навчання у загальноосвітньому навчальному закладі» присвячено опануванню методичної роботи щодо організації профільного навчання у закладах загальної освіти та спрямовано на розуміння вимог до змісту профільного навчання. Тематика змістовного модулю розкриває особливості організації профільного навчання в таких темах: Впровадження сучасних технологій навчання в практику профільної школи. Форми організації профільного навчання. Організація профільної допрофесійної освіти. Науково-методичне забезпечення підготовки вчителя-предметника до профільного навчання у закладах загальної освіти.

Організація навчально-пізнавальної роботи студентів містить різні форми і методи опанування даного предмету, це - лекції, семінарські заняття, виконання індивідуально-творчих завдань, розв'язування творчих завдань, написання рефератів, укладання глосарію, презентації, тестові завдання тощо.

Враховуючи, що профільне навчання запроваджується та унормовується певними державними документами, при організації самостійної роботи студентів передбачено вивчення нормативно-правової бази щодо здійснення профільного навчання у закладах загальної освіти, яку складають: Закон України «Про загальну середню освіту» (зі змінами); Національна доктрина розвитку освіти в Україні; Державна національна програма «Освіта: Україна XXI століття»; Державний стандарт базової і повної середньої освіти (2010 р.); Постанова Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 р. №777 «Про затвердження Положення про освітній округ»; Концепція державної системи професійної орієнтації населення (постанова КМУ зі змінами і доповненнями від 2011, 2012 рр.); Галузева Програма впровадження профільного навчання 2008-2010 рр.; Концепція профільного навчання в старшій школі (2013 р.).

Найбільш актуальними питаннями в організації профільного навчання є такі: вивчення досвіду організації профільного навчання в старшій школі; організація профільного навчання учнів з обмеженими можливостями здоров'я; впровадження активних форм і методів профільного навчання; організація профільного навчання у школах сільської місцевості; здійснення контролю та оцінки якості профільної підготовки учнів; науково-методичне забезпечення підготовки вчителя-предметника до профільного навчання у закладах загальної освіти; психологія педагогічної комунікативної взаємодії вчителя з учнями; психолого-педагогічні засади організації профільної допрофесійної підготовки школярів; роль позашкільного навчального закладу щодо організації профільного навчання школярів.

З метою збагачення обізнаності студентів щодо впровадження профільного навчання в європейському освітньому просторі доречно використовувати активні методи педагогічного спілкування на занятті: дискусії, круглі столи, обговорення новітньої інформації стосовно особливостей здійснення профільного навчання, що полягає у визначення спільностей та відмінностей у професійній підготовці вчителів у різних країнах світу.

Виконання індивідуально-творчого завдання кожним студентом передбачає вивчення певного аспекту в організації профільного навчання та підготовку тез на одну з актуальних проблем теорії та методики профільного навчання.

Виходячи з вищезазначеного, можна стверджувати, що зміст робочої програми з навчальної дисципліни «Теорія і методика профільного навчання» дозволяє студентам вивчити специфіку його організації та оволодіти знаннями й навичками методичного забезпечення профільного навчання у закладах загальної освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія і методика профільного навчання» для студентів спеціальностей: 014 Середня освіта. Мова та література (англійська), Середня освіта. Мова та література (німецька), Середня освіта. Мова та література (новогрецька), Середня освіта. Мова та

література (російська) ОС магістр /Р.М.Мойсеєнко. – Маріуполь: МДУ, 2016. – 10 с.